RADVES

Informačný časopis Obce Radošovce November 2014 **3/2014,** Roč. IV.

Spomienka na zosnulých

Druhý november je dňom, ktorý je tradične zasvätený pamiatke na našich zosnulých. Prináša nám tému, ktorou sa zaoberali prakticky všetky náboženské a duchovné cesty ľudských dejín, tému, ktorá leží na rozhraní filozofie, biológie a teológie – tému tajomstva smrti. Biológia a všetky ostatné vedy sú schopné nás doviesť len na prah tohto tajomstva, ďalej dosahuje len viera.

Pred bránou smrti sme všetci „veriaci“. To, čo príde, sa vymyká akejkoľvek našej skúsenosti. Je vecou viery, či sa otvoríme nádeji, že život po údere smrti nekončí, ale že sa len premieňa. A je tiež vecou viery, nie vedeckého poznania, ak je niekto presvedčený, že okamžik telesnej smrti je pre nás koncom všetkých nádejí. Všetko, čo dnes čítame a počúvame o takzvanom Lazarovom syndróme, o zážitkoch v stave klinickej smrti, môžeme snáď brať ako určité náznaky, či poukázania, tie však skeptika ťažko definitívne presvedčia. Naozaj nezvratný dôkaz za, či proti vo veci posmrtného života nemáme k dispozícii. Môžeme sa však otvoriť a načúvať tomu, čo vychádza z tradície, z rôznych duchovných ciest, ktoré sa odnepamäti touto myšlienkou zaoberali.

Možno by sme mohli hodnotiť povahu a kvalitu rôznych kultúr podľa toho, ako sa stavajú k tajomstvu smrti. Existovali kultúry, ktoré chápali celý ľudský život ako prípravu na smrť. Nešlo pri tom o nič morbídne, skôr o celoživotné zrenie k okamihu, keď bude človek konečne celý. My sme dnes súčasťou kultúry, ktorá sa však smrti väčšinou desí a vyhýba sa jej, rovnako ako sa vyhýba mnohým veľkým veciam a veľkým témam. Ak má človek príležitosť byť prítomný pri pôrode alebo pri zomieraní, tak je to spravidla skúsenosť, ktorá ho ľudsky a duchovne môže posunúť o kus ďalej. Dotknúť sa hraníc života znamená stretnutie s dotykom posvätného. Ale dnes taká skúsenosť väčšinou chýba.

V minulom režime existovala vyhláška, že pohrebné autá môžu jazdiť len v noci - zrejme preto, aby pracujúci neboli znepokojovaní nenáležitými myšlienkami, ktoré by ich mohli odvádzať od budovateľského optimizmu. Ale aj dnes pred smrťou zacláňame tvár. Stále úplná väčšina ľudí zomiera v nemocniciach, za plentou, osamelo, ďaleko od svojich blízkych, ktorých blízkosť by práve v tomto rozhodujúcom okamihu svojej životnej cesty toľko potrebovali. Ale zároveň sme dnes svedkami i opačného extrému - akejsi fascinácie smrťou. Ak si zapnete v určitých hodinách televíziu, na mnohých kanáloch sa stereotypne striedajú dva námety – téma sexu a téma smrti, najmä násilnej smrti, nehovoriac o inflácii hororov s upírmi a oživenými mŕtvolami. Možno by stálo za to, dôkladne sa zamyslieť nad súvislosťou medzi strachom pred smrťou a útekom pred všetkým, čo ju pripomína a súčasnou posadnutosťou touto témou a jej banalizáciou v komerčnej zábave.

Možno, že toto posadnutie zaoberať sa témou smrti v médiách, vo virtuálnej podobe, je len rubom nášho úniku pred smrťou v jej vážnosti. To, od čoho sa človek kŕčovito odvracia, ho na druhej strane často zvláštnym spôsobom priťahuje. Ako by sme sa chceli otupiť, ako keby sme chceli ukázať, že to všetko je len taký žart....

Avšak s motívom smrti sú spojené úplne zásadné otázky o zmysle života, hodnote života, o základnej nádeji, o tom aké hodnoty môže človek preniesť i touto úzkou bránou, kde je zničené takmer všetko, čo budoval a na čo sa spoliehal.

Snáď práve počas tohto sviatku, ak navštívime cintorín a budeme spomínať na svojich zosnulých, mohli by sme chvíľu hlbšie popremýšľať aj o týchto veciach.

Z knihy Tomáša Halíka: Úvahy na prahu tisíciletí

/prel. Miroslava Kučerová/

Radošovce – obdobie 70. a 80. rokov 20. storočia

/Seriál článkov na pokračovanie/

Napriek tomu, že po augustových dňoch roku 1968 požiadal predseda MNV Jozef Rajčák starší o uvoľnenie zo svojej funkcie, po voľbách do zastupiteľských orgánov obce v roku 1971 zostal aj naďalej predsedom národného výboru. Tajomníkom bol Jozef Stachal a po voľbách Štefan Kubík.

V sedemdesiatych rokoch 20. storočia prichádza v Radošovciach k prudkému rozvoju výstavby. Občania začínajú s budovaním, alebo prestavbou rodinných domov a tiež vinohradníckych búd. V roku 1972 si svojpomocne /v tzv. akcii zet/ vybudovali dom služieb so zámočníckou dielňou a prevádzkami: kaderníctvo a holičstvo, oprava obuvi, oprava rádií a televízorov, kvetinárstvo a čistiareň odevov , predajňa mäsa a predajňa látok a textilu. Hlavným organizátorom výstavby bol vtedajší predseda MNV Jozef Rajčák starší z Holíča a technickú stránku a stavebný dozor mal na starosti poslanec Jozef Rajčák mladší z Radošoviec. V tomto období sa budujú tiež dlaždicové chodníky pred domami. Začína sa s výstavbou športového areálu pri základnej škole, ktorého projekt zhotovil Felix Rajčák bez nároku na odmenu. Taktiež sa prehĺbením rozšírilo smetisko pri ceste do Koválovca a zemina sa použila ako navážka pri začatí výstavby nového kultúrneho domu – rok 1972. Stavebný dozor na stavbe kultúrneho domu vykonával Alojz Ivánek – vedúci stavebnej skupiny JRD Radošovce a Jozef Rajčák ml.

Lekárske ambulancie boli umiestnené v súkromnom dome u Honzov a ordinoval tu detský lekár MUDr. Viktor Takáts a všeobecná lekárka pre dospelých MUDr. Kvetoslava Kolényová. V budove materskej školy bola zubná ambulancia a lekár MUDr. Oldrich Gregor. Lekáreň sídlila v súkromnom dome u Sasinkov na námestí a lekárnikom bol PhMr. František Sasinek. V tomto období sa plánuje s výstavbou nového zdravotného strediska, pretože priestory niektorých ambulancií sú nevyhovujúce.

V školskom roku 1971/1972 navštevovalo ZDŠ v Radošovciach 528 žiakov a vyučovanie prebiehalo aj v dopoludňajšej a poobedňajšej zmene. Riaditeľom školy bol Štefan Kováč. Na zasadnutiach obecného zastupiteľstva boli často prejednávané návrhy opatrení Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska k ideologickej práci a propagácii vedeckého ateizmu. Učitelia vychovávali deti v duchu materialistického svetonázoru.

V roku 1974 zomrel radošovský učiteľ Jozef Prokeš.

V roku 1973 odslúžil pred kostolom primičnú omšu novokňaz z Radošoviec Bohumil Mikula. Ľudia z obce ho pekne nazývajú Milko.

V tomto roku sa tiež zrealizovalo prečíslovanie domov, ktoré začalo od domu Felixa Kučeru a skončilo na základnej škole číslom 338.

V roku 1974 bola zrušená pekáreň v Radošovciach, ktorá sídlila v rodinnom dome pekára Michala Tomašoviča a ten odchádzal do dôchodku.

V decembri roku 1975 bol slávnostne otvorený kultúrny dom, náklady na jeho výstavbu predstavovali sumu 5 a pol milióna korún československých. Do tejto novej budovy sa presídlili zo starých priestorov aj kancelárie národného výboru.

Dňom 1. januára 1976 bola k Radošovciam pričlenená dovtedy samostatná obec Vieska. Zlúčenie obcí sa plánovalo ešte v roku 1960, avšak občania sa tomu bránili. Tajomníkom MNV Radošovce sa v tejto súvislosti stal Emil Mikula, ktorý bol dovtedy predsedom národného výboru vo Vieske. V tomto roku začína MNV v rámci akcie „Z“ s výstavbou pestovateľskej pálenice pri Jankovičoch - /dnes autoservis Volek/. V danom roku žili Radošovce čulým kultúrnym životom, ktorý bol vtedy porovnateľný aj s kultúrou v meste. Predstavili sa tu folklórne súbory západoslovenského kraja, vystúpilo taktiež profesionálne divadlo z Nitry, ďalej súbor Jožku Severína z Moravy a vysokoškolský súbor Ekonóm z Bratislavy. Počas roka sa uskutočnilo dvanásť spoločenských tanečných zábav. Miestni hasiči v tomto roku oslávili 50. výročie založenia spolku. Nový kultúrny dom začal slúžiť riadne svojmu účelu a občania sa podujatí zúčastňovali vo veľkom počte. Vedúcou domu kultúry bola Mária Slobodová a neskôr Štefánia Pappová.

V roku 1978 bol dokončený dom smútku za radošovským cintorínom a v roku 1979 bolo dané do prevádzky zdravotné stredisko s dvomi ambulanciami pre dospelých pre dva obvody, ďalej ambulancia zubného lekára, detský lekár, gynekologická ambulancia a lekáreň.

V KD Popudinské Močidľany sa uskutočnila verejná nahrávka československého rozhlasu zo slávnostného vyhodnotenia súťaže v skrášľovaní obce medzi Radošovcami a Popudinskými Močidľanmi. Zvíťazili Radošovce. Okresných mierových slávností /dožiniek/ v Senici sa zúčastnilo v auguste 1978 – 355 občanov, z toho 30 krojovaných.

V roku 1979 odchádza do dôchodku dlhoročná pracovníčka MNV v Radošovciach, účtovníčka a matrikárka Gertrúda Kaffanová, ktorá začala pracovať na notárskom úrade v Radošovciach v roku 1938 a zažila tu mnohých notárov, Slovenský štát, druhú svetovú vojnu i novozaložený národný výbor. Na jej miesto nastúpila Pavlína Pekarová. Spolu s ňou tu pracovala i Otília Zigová a Anna Kosíková, ktorá bola predtým účtovníčkou na MNV Vieska.

V roku 1980 zomrel Kornel Grešša učiteľ, dlhoročný riaditeľ školy a organista. Na škole pôsobil od roku 1919 do roku 1960.

V roku 1981 odchádza do dôchodku predseda MNV Jozef Rajčák starší a predsedom MNV sa stáva Alojz Ivánek, ktorý zastával funkciu predsedu MNV a neskôr starostu obce až do roku 2002, teda celých 21 rokov.

V tomto čase sa konajú prípravné práce na vybudovanie bezpečnostného chodníka súbežného s cestou I. triedy.

Príprava brancov sa uskutočňuje v rámci predvojenskej výchovy v úzkej spolupráci s miestnou organizáciou Zväzarm pod vedením Miroslava Šebestu. Organizácia sa zameriavala na motorizmus a domáci pretekári sa zúčastňovali krajských i celoslovenských motokrosových súťaží . Úspešným reprezentantom v tejto oblasti bol Anton Volek /nar. 1967/.

V roku 1983 boli dobudované miestne komunikácie pri škole po cestu na Mokrý Háj, cesta v stavebnom obvode u Švorca a spomínaný bezpečnostný chodník od čerpacej stanice po kultúrny dom.

ZO zväzu požiarnej ochrany mala v roku 1982 – 98 členov, z toho 30 žien. Štrnásť členov v tom roku darovalo bezplatne krv.

V nedeľu 19. júna 1983 odslúžil pri farskom kostole primičnú sv. omšu náš rodák Pavol Flajžík, o tri roky neskôr 22. júla 1986 mal primície ďalší rodák Felix Mikula a v roku 1988 opäť náš novokňaz Ján Flajžík.

V časti Vieska obec vykúpila a pridelila v roku 1984 dvanásť stavebných pozemkov a pripravovala ďalších 12 v stavebnom obvode pri škole.

Československá spartakiáda sa uskutočnila v roku 1985. Skladbu „Rodičia a deti“ v materskej škole nacvičili učiteľky Jozefína Koštialová /Miháliková/ a Dana Antálková / Štepanayová/. Starší žiaci našej školy nacvičili svoju skladbu s učiteľom Františkom Fajnorom a vystúpili s ňou i na celoštátnej spartakiáde v Prahe. Po osemnástich rokoch služby v miestnej škole odišiel do dôchodku školník František Vávra.

V roku 1986 bola slávnostne otvorená nová predajňa potravín Jednota postavená svojpomocne v akcii „Z“.

MNV umiestnil v kultúrnom dome Klub dôchodcov. Starší občania tu mali možnosť denne sa naobedovať a potom si posedieť pri káve a čaji v príjemnom prostredí. Vedúcou Domu kultúry bola Eva Fojtlínová. Vedúcou Miestnej ľudovej knižnice bola Miroslava Hojsíková /Kučerová/, knižnica sídlila v dome č. 34 na starom MNV a mala v tom roku zapísaných 276 čitateľov.

V roku 1989 zomrela učiteľka na dôchodku Karolína Smolská, rod. Jurkovičová, ktorá celý svoj učiteľský život venovala výchove a vzdelávaniu detí na radošovskej škole ako vynikajúca elementaristka.

Revolučné dni po študentskej demonštrácii 17. novembra roku 1989 v Prahe prebiehali v našej obci podobne ako vo viacerých obciach a mestách Slovenska. Vo farskom kostole sa po omši spievala hymnická pieseň Hej, Slováci ! a československá štátna hymna. Počas celoštátneho dvojhodinového generálneho štrajku 27. novembra 1989 manifestovali aj zamestnanci JRD Radošovce za podpory ostatných občanov. Uskutočnili sa viaceré verejné zhromaždenia na námestí a v kultúrnom dome, kde ľudia prejavovali nespokojnosť vo všetkých oblastiach spoločenského života.

Spracovala Miroslava Kučerová

Viešťanská Kaplnka sv. Víta

Moje najkrajšie spomienky z detstva sa viažu na rodnú obec Vieska, ktorá je dnes už súčasťou Radošoviec. Jednou z udalostí, ktoré sa v mojom detstve opakovali, bola procesia ku Kaplnke sv. Víta vo viešťanských vinohradoch.

Každá obec i mesto a nielen na Záhorí, majú svojho patróna. Viesku takto zaštiťoval a dodnes ochraňuje svätý Vít. S týmto menom sa samozrejme spájajú tiež reminiscencie na hody, ktoré sa slávia vždy v prvú nedeľu po dni spomienky na tohto svätca na návrší za dedinou. Ich neoddeliteľnou súčasťou bola ranná procesia „k Vítu“.

Už v sobotu gazdinky piekli v peci malé /drobné/ tvarohové, makové, lekvárové a orechové koláčiky. Nechýbali ani zákusky a najmä zázvorníky. V nedeľu ráno sa na dolnom konci zhromaždili starí, mladí i deti a nesmela chýbať domáca dedinská kapela s bubeníkom Felixom Ludvikom, barytonista Ján Mikula - Maga, trubkári Štefan Kadlic, Ján Majdan, Anton Zajíček a huslista Lojzo Flajžík. Vytvoril sa sprievod, kde mal každý určené miesto: starší veriaci išli vzadu, hudobníci uprostred a v popredí chlapci a dievčatá v krojoch. Mládenci niesli na ramenách podstavec so sochou Panny Márie, bola ovinutá stuhami, ktoré držali krojované dievčatká. Na čele procesie kráčal s veľkým spevníkom v rukách modleník Pavol Mikula – Reháček. Procesia prešla celou dedinou, na hornom konci popri dome Cvečkovcov sprievod voľne prešiel na poľnú cestu medzi obilnými políčkami až k Hlbokej ceste, ktorá smerovala ku kaplnke sv. Víta. Tu si starší posadali na lavice, mladší na pokosenú trávu. Presne o pol jedenástej prišiel na konskom povoze richtár s kňazom, ktorý začal slávnostnú bohoslužbu. Z kazateľnice predniesol reč o umučení svätého Víta a pri pozdvihovaní namiesto zvonenia zatrúbil Ján Majdan na trúbke. Jej hlas sa niesol až do dediny. Po skončení obradu pán farár pokropil svätenou vodou vinohrad a blízku búdu, aby bola dobrá úroda a pripil si pohárikom frankovky, ktorú pestoval vtedy iba Ján Lotek. Potom sa procesia rýchlo rozišla, všetci sa ponáhľali k slávnostnému obedu. Podvečer sa začala veselica, ktorá trvala do skorého rána.

A ešte pár slov ku kazateľnici, z ktorej pán farár prednášal svoju kázeň. Kazateľnica bola prenosná, sprvu nafarbená len základnou bielou farbou. Preto ma Pavol Mikula – Reháček požiadal, aby som ju vyzdobil a dal mi 500 korún na kúpu farieb. Aby som mohol prácu urobiť ku svojej spokojnosti, navštívil som veľa kostolov, kde boli na kazateľniciach rôznymi spôsobmi vyobrazení štyria evanjelisti: Marek, Matúš, Lukáš a Ján. Do stredu som namaľoval sv. Víta. Cez letné prázdniny roku 1948 boli maľby hotové. Veriacim sa výzdoba páčila a obdivovali ju.

Naposledy sa z kazateľnice prihováral veriacim pán farár Felix Mikula z Radošoviec v roku 1998 pri príležitosti 25. výročia kňazskej vysviacky Bohumila Mikulu, rodáka z Radošoviec. Neskôr kazateľnicu postihol zlý osud. Po katolíckej reforme sa začalo kázať od oltára. Zopár „horlivcov“ kazateľnicu vynieslo a pohodili ju na okraj lesa, kde mala asi skončiť svoju púť. Našťastie som sa o tom dozvedel, tak som z nej aspoň vybral jednotlivé obrazy, zarámoval ich a uschoval.

Štefan Štefka

/pozn. red.: Štefan Štefka – ilustrátor, grafik, narodený 12.11.1928 vo Vieske/

Udalosti

Dňa 7. septembra 2014 posvätil pomocný biskup Bratislavskej rímskokatolíckej arcidiecézy Jozef Haľko zrekonštruovanú kaplnku Sedembolestnej Panny Márie vo Vieske. V tomto roku sme si pripomenuli 50. výročie postavenia kaplnky, ktorú si vybudovali farníci sami v roku 1964 zásluhou vtedajšieho správcu farnosti Radošovce vdp. Šimonoviča.

Počas nedeľňajšej druhej bohoslužby dňa 19. októbra 2014 si veriaci a spoluobčania pripomenuli 50. výročie narodenia nášho rodáka, kňaza Janka Flajžíka, ktorý v súčasnosti pôsobí v Ladomerskej Vieske. Sv. omšu celebrovali jubilant, radošovský kaplán Ján Fábik a brat oslávenca Pavol Flajžík.

V nedeľu 26. októbra 2014 si Obec Radošovce už tradične uctila svojich starších spoluobčanov pri príležitosti mesiaca októbra, ktorý je im venovaný . Našich seniorov rozveselila a potešila svojimi piesňami miestna folklórna skupina Radošovjané a tiež deti ZŠ Radošovce. Po kultúrnom programe sa prítomným prihovoril starosta obce Ing. Vladimír Kočárik a všetci si spoločne posedeli pri občerstvení a vzájomných rozhovoroch. Na záver si mohli prezrieť výstavu výtvarných prác žiakov venovanú F. V .Sasinkovi.

V mesiaci október a november v KD pripravili ZŠ a MŠ Radošovce v spolupráci s Obecným úradom v Radošovciach výstavu výtvarných prác žiakov pod názvom „V Radošovcách, v mjestečku je dobre“ konanú pri príležitosti 100. výročia úmrtia Františka Víťazoslava Sasinka. F.V. Sasinek – katolícky kňaz, historik a publicista, vlastenec pôsobil v Radošovciach ako farár v rokoch 1892 – 1901. Písal tiež pod pseudonymom Franko Chvojnický. Na cintoríne v Radošovciach je pochovaná jeho matka Anna Sasinková, rodená Tichá. Cieľom tejto výstavy je posilnenie úcty a lásky k rodnej dedine u detí a mládeže a povzbudenie hrdosti hlásiť sa k udalostiam, kultúrnym a historickým tradíciám, ktoré súvisia s miestom, kde sme sa narodili a kde žijeme.

V mesiaci október obec dokončila vybudovanie chodníka od predajne CBA smerom na námestie v náklade 20 000 €.

Nové knihy v knižnici

John Boyne:	**Chlapec v pásikavom pyžame**
Alfréd Wetzler:	**Čo Dante nevidel**
Ivan Štúr:	**Kto chce žiť, nech sa kýve**
Farley Mowat:	**Nehaňte vlka**
Andrea Caddington:	**Jozef Bednárik**
Daniel Silva:	**Angličanka**
Jo Nesbo:	**Polícia**
George Orwel:	**1984**
Štefan Hríb:	**Róbert Bezák**
Tomáš Halík:	**Oslovit Zachea**

Prelom hospodárskej krízy

Neverím na žiadne prelomy samé od seba. To, čo sme zvyknutí nazývať hospodárskou krízou, je len iné pomenovanie mravnej biedy. Mravná bieda je príčina, hospodársky úpadok je následok. V našej zemi je veľa ľudí, ktorí sa domnievajú, že hospodársky úpadok je možné ozdraviť peniazmi. Hrozím sa následkov tohto omylu. V postavení, v ktorom sa nachádzame, nepotrebujeme žiadne geniálne obraty a kombinácie. Potrebujeme mravné stanoviská k ľuďom, k práci a verejnému majetku. Nepodporovať bankrotárov, nevytvárať dlhy, nevyhadzovať hodnoty za nič, nezdierať pracujúcich.“

Tomáš Baťa, 1932

Pripravujeme

9. novembra 2014 o 15.00 hod. sa v KD Radošovce uskutoční premiéra filmu „Mauí chuapec z Radošovec“, ktorý bol nakrútený na motívy kníh o Kájovi Maříkovi. Vo filme účinkujú členovia mládežníckeho spoločenstva Rodzina Veseuá a občania Radošoviec.

29. novembra 2014 usporiada Obec Radošovce v KD tradičnú Katarínsku zábavu so začiatkom o 20.00 hodine. Hrá tanečná skupina F club, vstupné je 2 eurá.

Dňa 6. decembra 2014 príde do Radošoviec na námestie sv. Mikuláš so svojim sprievodom. Pre deti bude pripravená Vianočná dedinka, mikulášske balíčky a pre dospelých kapustnica a varené víno.

28. decembra sa v KD Radošovce uskutoční dobročinná akcia „Koncert pre zvony“, z ktorej výťažok pôjde na rekonštrukciu zvonov na farskom kostole v Radošovciach.

Zo zápisníc OZ

Obecné zastupiteľstvo uznesením č. 308/2014 zo dňa 2.10.2014 schválilo kúpu nehnuteľnosti v k.ú. Radošovce, súpisné číslo 102, bývalý dom Honzových a priľahlé pozemky parcela č. 321/1, 321/43, 325, celkom za cenu 28 000 eur. Zámerom obce na využitie časti týchto pozemkov je rozšírenie cesty a vybudovanie chodníka k predajni Jednota.

V lokalite Na konci obec vykúpila pozemky v hodnote 60 000 eur na individuálnu bytovú výstavbu. V súčasnosti stále pokračuje

Vydáva Obec Radošovce č. 188, 908 63, IČO 309 907, vychádza štvrťročne, reg. na MK SR : EV 4522/12, tlač: Reco Senica.
Zodpovedná redaktorka Miroslava Kučerová, ISSN 1338-8657